

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Bezoekadres:
Weesperplein 8
(Vm. Stadstimmertuin 4-6)

Postbus 1409
1000 BK Amsterdam
www.crk.amsterdam.nl

Integrale Commissie Advies nr. 2020-2

Status: definitief

Onderwerp	Entreegebied Gulden Winckel (West)
Datum	12-2-2020
Commissie	Eric Luiten (voorzitter), Patrick Koschuch, Robert Winkel, Annuska Pronkhost, Ruwan Aluvihare, Hans van der Made, Jeroen Schilt
Secretaris	Paul Rosenberg, Pepijn Diepeveen
Toelichting	Janne van der Bom (R&D), Tea Hadzizulfic (Must)
Toehoorders	Giacomo Gallo, Vera Götze (Must), Shirley Iskandar (R&D), Arwen Schram (PMB), Rueben Kieffer (G&O), Nicole Plasschaert (Stadgenoot), Lotte Klous (Rochdale), Rudy Uytenhaak (namens Eigen Haard), Hester Aardse (M&A)

Achtergrond

Het Entreegebied Gulden Winckel ligt tussen de snelweg A10 en de Sara Burgerhartstraat in Bos en Lommer en wordt begrensd door de Haarlemmerweg in het noorden en de Wiltzanghlaan in het zuiden. Het gebied valt uiteen in een strook met gemengde woon-, kantoor- en bedrijfsgebouwen ten westen van de Krelis Louwenstraat en de zogenaamde 'scholendriehoek' ten oosten daarvan. In het westelijk deel is veel parkeerruimte en stenig ingerichte openbare ruimte. De scholendriehoek heeft een ruim opgezette structuur met vrijstaande schoolgebouwen in een groene, onverharde omgeving. De grote gebouwen in het gebied, zoals de voormalige Wereldbibliotheek, het Elseviergebouw, de Hendrick de Keyerschool en de Multatuluschool zijn gemeentelijk monument.

Vanaf 2016 is door de corporaties in overleg met de gemeente gewerkt aan een verdichtingsplan, dat uitgaat van het toevoegen van 300-600 woningen in het westelijke deel van het plangebied. De bedoeling en verwachting is dat door de verdichting het gebruik en kwaliteit van de openbare ruimte en de sociale veiligheid zullen verbeteren. In februari 2019 is een principebesluit genomen. Ten behoeve van een voorgenomen projectbesluit wordt een stedenbouwkundige visie met een voorkeursvariant uitgewerkt.

Vraagstelling

Geven de in de concept stedenbouwkundige visie geformuleerde uitgangspunten voldoende doorzicht naar een hoogwaardig ingericht stuk stad met een prettige en veilig ingerichte openbare ruimte? Speciale aandacht wordt daarbij gevraagd voor:

- de inpassing van het hoogbouwaccent aan de noordzijde van het plangebied

- de woonkwaliteit van de blokken pal grenzend aan de A10
- de relatie tussen de toegevoegde bebouwing en de cultuurhistorisch belangrijke gebouwen in het gebied

Conclusie

De commissie heeft waardering voor de analyse en de kritische diagnose van het plangebied maar zet grote vraagtekens bij de voorgestelde verdeling van bouwvolumes. Het plan maakt de indruk het resultaat te zijn van een vooraf vastgesteld doel om 300 tot 600 woningen in te passen, uitgaande van de bestaande eigendomsverdeling tussen de corporaties. Voor een dergelijke benadering is het gebied, dat gesitueerd is op het raakvlak van verschillende ruimtelijke systemen en de aanwezigheid van een groot aantal beeldbepalende, beschermde gebouwen, te complex.

De geconstateerde gebreken van de wijk hebben primair betrekking op de rommelige, slecht benutte en (daardoor) onveilige openbare ruimte tussen individuele gebouwen en complexen. De commissie adviseert daarom om, meer nog dan nu het geval is, een raamwerk openbare ruimte leidend te laten zijn in de planvorming. Sterke elementen daarin zijn de groene as vanaf het Erasmuspark in de richting van het Westerpark en de fietsroute die in de toekomst Amsterdam West met Havenstad verbindt.

Het toevoegen van bebouwing in de strook tussen de snelweg en de Krelis Louwenstraat is mogelijk maar de analyse van de monumentwaarde van de afzonderlijke gebouwen moet daarbij als uitgangspunt worden genomen. De methode van het met grote precisie inpassen van volumes lijkt daarbij meer kansrijk dan het grote gebaar. Daarbij wordt in antwoord op de vraagstelling opgemerkt dat de condities voor woningbouw in de strook pal aan de A10 niet bemoedigend zijn: de woningen komen verkeerd georiënteerd met een geluid- en luchtdichte gevel naar de snelweg te staan, terwijl aan de binnenzijde onvoldoende ruimte is om het gebrek aan leefkwaliteit te compenseren. Getekende doorsneden waarbij de afstanden en de verschillende hoogtes in relatie tot het talud van de snelweg zijn aangegeven, worden node gemist.

Onderbouwing

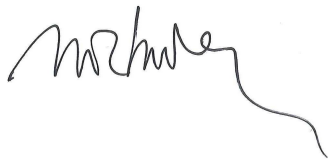
De voorgestelde bebouwing in de strook pal naast de snelweg, bevestigt door zijn positionering vooral de (versturende) ingreep van de A10 in plaats van uit te gaan van de karakteristieken van de bestaande bebouwing. Voor het meest noordelijke blok zijn dat de voor een deel pre-stedelijke patronen van het dorp Sloterdijk in combinatie met een overwegend kleinschalige bebouwing met een gemengde bestemming. Aan het blok valt in de huidige toestand veel te verbeteren door het weghalen van storende elementen en het met respect voor de bestaande maat en schaal toevoegen van nieuwbouw. De vorm van het blok moet een zorgvuldige omlijsting vormen van het raamwerk openbare ruimte. De plinten kunnen waar mogelijk door het plaatsen van winkels en bedrijfsruimten ondersteuning bieden aan een levendig en veilig leefmilieu. Voor een hoogbouwelement ziet de commissie binnen deze configuratie weinig aanleiding. Het weghalen van geparkeerde auto's kan winst opleveren voor de openbare ruimte. Maar de commissie adviseert dit onderdeel van het plan door te laten rekenen zodat vooraf duidelijk wordt of ondergronds parkeren binnen de context van dit plan haalbaar is.

Het middendeel van het plangebied heeft veel slecht benutte restruimte en is in theorie dus het meest geschikt om volume toe te voegen. Deze restruimte wordt echter sterk gedomineerd door het bestaande Elseviergebouw dat enige jaren geleden succesvol werd herbestemd tot studentenwoningen. De ingang is daarbij verlegd naar de Krelis Louwenstraat waarmee de oude voorzijde werd gedegraded tot een achterkant. Het toevoegen van bebouwing kan daar een oplossing bieden, maar de vraag hoe deze zich moet verhouden tot de vrij ongenaakbare architectuur van Dudok is een studie op zichzelf waard. Woningen liggen hier vanwege het talud en geluidsscherm van de snelweg niet voor de hand.

Het zuidelijke kavel wordt geheel gevuld door de voormalige Hendrick de Keyerschool. Deze voor de jaren '60 iconische school is als door een wonder grotendeels in zijn oorspronkelijke opzet bewaard gebleven. Doordat veel scholen uit deze periode zijn verdwenen of onherstelbaar zijn verbouwd, is de cultuurhistorische betekenis van dit monument voor de AUP-gebieden van Amsterdam zeer groot. Een eventuele verbouwing en herbestemming moet primair gericht zijn op het behoud en herstel van monumentwaarde. De eventuele transformatieruimte moet daarbij volgen uit een zorgvuldige analyse van het bestaande gebouw.

Op dit moment is onduidelijk wat de status is van de scholendriehoek binnen deze ontwikkeling. Er wordt verwezen naar het door het weghalen van bebouwing versterken van de groenstructuur, als tegenhanger voor de verdichting ten westen van de Krelis Louwenstraat. Dit onderdeel is nog weinig concreet. Het verdient aanbeveling een duidelijke keuze te maken over de begrenzing van het plangebied. Als de scholendriehoek daarbij hoort, dan moeten investeringen in de groenstructuur en het opknappen van bestaande gebouwen onderdeel worden van het project.

Amsterdam, 18 februari 2020
Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Eric Luiten, voorzitter

Bijlage

Beleidskaders:

- Principenota Entree Gulden Winckel (30-10-2018)

Aangeleverde stukken:

- Entreegebied Gulden Winckel (memo projectteam, 5-2-2020)
- Stedenbouwkundige visie Entreegebied Gulden Winckel (concept, 4-2-2020)
- Entreegebied Gulden Winckel. Basismodel (Must, 12-2-2020)
- Stedenbouwkundige visie Entreegebied Gulden Winckel (presentatie R&D 12-2-2020)